

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 46 ฉบับที่ 50 : 25 ธันวาคม 2558

Volume 46 Number 50 : December 25, 2015

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

การพัฒนาเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (INFOSAN) ในประเทศไทย
Development of International Food Safety Authority Network (INFOSAN) in Thailand

✉ hapdocw@gmail.com

วรลักษณ์ ตั้งคณะกุล, กัญญารัตน์ กรรณสูตร, จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี

บทคัดย่อ

เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (International Food Safety Authorities Network: INFOSAN) โดยความร่วมมือระหว่างองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Drug Organization of the United Nations - FAO) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยด้านอาหารที่สำคัญในระดับโลก ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก และสนับสนุนให้สมาชิกมีสมรรถนะในการจัดการความเสี่ยงจากความไม่ปลอดภัยด้านอาหาร ตามที่กฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 กำหนด เครือข่ายความปลอดภัยด้านอาหาร (INFOSAN) ไทย เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2547 โดยกระทรวงสาธารณสุข ได้มอบหมายให้สำนักส่งเสริมสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นจุดประสานงานงานเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศทั้งในภาวะปกติและฉุกเฉิน การรายงานการพัฒนา และผลการดำเนินงานของเครือข่าย INFOSAN ไทยในครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานให้สามารถตอบโต้ภาวะฉุกเฉินความปลอดภัยด้านอาหารในบริบทของการรวมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ, ภาวะฉุกเฉินความปลอดภัยด้านอาหาร, กฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548

ความเป็นมา

ในยุคโลกาภิวัตน์ การผลิตอาหารเพื่อการค้าได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วไปสู่ปฏิบัติการอาหารปนเปื้อนระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการดำเนินการทำให้เกิดภาวะอาหารปลอดภัยจึงไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การบริหารจัดการภายในประเทศอีกต่อไป แต่ยังต้องการการเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารอาหารปลอดภัยทั้งในภาวะปกติหรือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินก็เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้สมัชชาอนามัยโลก (World Health Assembly: WHA) จึงได้จัดตั้ง ในปี พ.ศ. 2547 เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (International Food Safety Authorities Network: INFOSAN) โดยความร่วมมือระหว่างองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Drug Organization of the United Nations: FAO) เพื่อเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญในการใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และดำเนินการด้านอาหารปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดความเจ็บป่วยในมนุษย์อันมีสาเหตุมาจากการระบาดของเชื้อจุลินทรีย์และสารเคมีที่อาจปนเปื้อนมากับอาหารทางการค้าหรือการเดินทางระหว่างประเทศ ^(1,2)

ปัจจุบัน INFOSAN หรือ เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่าง

◆ การพัฒนาเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (INFOSAN) ในประเทศไทย	785
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 50 ระหว่างวันที่ 13 - 19 ธันวาคม 2558	792
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 50 ระหว่างวันที่ 13 - 19 ธันวาคม 2558	795

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาค
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำรง อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ธรรักษ์ ผลิตพันธ์

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : สัตวแพทย์หญิงเสาวพักตร์ อ้นจ้อย

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษิวงศ์ สุวดี ติวงษ์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สุขุมภูรจันท์ ศศิธรณ์ มาแฉียง

พัชรี ศรีหมอก สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พริยา คล้ายพ้อแดง สวัสดิ์ สว่างชม

ฝ่ายศิลป์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ พริยา คล้ายพ้อแดง

ผู้เขียนบทความ

วารลักษณ์ ตั้งคณะกุล^{1,2}, กัญญารัตน์ วรรณสุต²,

จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี²

¹ สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค

² สำนักส่งเสริมสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข

หากต้องการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

รวมถึง ข้อคิดเห็น หรือพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

กรุณาแจ้งมายังกลุ่มเผยแพร่วิชาการ สำนักระบาดวิทยา

เบอร์โทรศัพท์ 02-590-1723 หรือ

E-mail: panda_tid@hotmail.com หรือ

weekly.wesr@gmail.com

ประเทศ (เครือข่าย INFOSAN) เป็นเครือข่าย INFOSAN สาขาล
ขององค์กรรับผิดชอบด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศ ที่
บริหารโดยความร่วมมือระหว่าง องค์การอาหารและเกษตรแห่ง
สหประชาชาติ (FAO) และองค์การอนามัยโลก (WHO) โดยมี
INFOSAN Secretariat เป็นผู้ประสานงานกับทุกประเทศ ปัจจุบัน
มีสมาชิกในเครือข่ายทั้งสิ้น 181 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่ง
เข้าร่วมเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเครือข่ายและมีหนังสือถึง
องค์การอนามัยโลกในการแต่งตั้งสำนักส่งเสริมและสนับสนุน
อาหารปลอดภัย (สสอป.) เป็นจุดประสานงานเครือข่ายอาหาร
ปลอดภัยระหว่างประเทศทั้งในภาวะปกติและฉุกเฉิน (National
INFOSAN Emergency Contact Point และ INFOSAN Focal
Point) และสสอป.ได้มีการพัฒนาระบบงาน INFOSAN Thailand
อย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองในการแจ้งเตือนทั้งในเหตุการณ์ปกติ
และเหตุการณ์ฉุกเฉิน ได้อย่างทันเวลา และมีประสิทธิภาพ ^(1,2)

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์การพัฒนาของ
เครือข่าย INFOSAN ไทย พร้อมรายงานผลการดำเนินงาน และ
กระบวนการการทำงานของเครือข่าย INFOSAN ไทย ระหว่างปี
2547 – 2557 (รวมทั้งสิ้น 10 ปี) รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาใน
อนาคต เพื่อรับการรวมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในวันที่ 31
ธันวาคม 2558 โดยมีวัตถุประสงค์สร้างความเข้มแข็งในการ
ประสานงานด้านอาหารปลอดภัย กับประเทศสมาชิกอาเซียน และ
นานาชาติ ต่อไป

การก่อตั้งและการพัฒนา INFOSAN Thailand ระหว่างปี พ.ศ.
2547 - 2557

ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มเครือข่าย
INFOSAN ในปี พ.ศ. 2547 โดยมีศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัย
ด้านอาหาร ภายใต้การกำกับของปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็น
ผู้ประสานงานเครือข่าย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2554 INFOSAN Focal
Point ในประเทศไทยได้ขยายเครือข่าย INFOSAN ไทย เพิ่มขึ้นเป็น
12 หน่วยงาน เพื่อให้ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อาหาร
มากที่สุด⁽¹⁾ และดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎอนามัยฯ ในการ
ป้องกัน ตรวจสอบ และตอบโต้ภัยสุขภาพที่มีสาเหตุมาจากอาหาร
โดยหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อการการค้า และการเดินทาง⁽³⁾ อนึ่ง
เครือข่าย INFOSAN ไทย ได้ร่วมดำเนินการกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
กับอาหารปลอดภัย (เครือข่ายฯ) อื่นๆ อีก 6 เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
(ตารางที่ 1) โดยเน้นการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์
สูงสุดในการบริหารจัดการอุบัติการณ์ความปลอดภัยด้านอาหาร ทั้ง
ในภาวะปกติ หรือภาวะฉุกเฉินก็ตาม ส่งผลให้มีการให้ข้อมูลข่าวสาร
ที่ถูกต้องเชื่อถือได้สำหรับประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

จัดการให้อาหารปลอดภัยรู้เท่าทันสถานการณ์ ซึ่งท้ายที่สุดมีผลต่อการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชน

ในปีงบประมาณ 2557 สสอ. ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์ประสานงานอาหารปลอดภัยฉุกเฉินระหว่างประเทศ (Strengthening National INFOSAN Emergency Contact Point Project) ของกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้กฏอนามัยฯ โดยเน้นการพัฒนาเครือข่ายในระดับจังหวัด เพื่อยกระดับมาตรฐานอาหารปลอดภัยในระดับจังหวัดให้ได้มาตรฐานสากล ในโครงการดังกล่าวได้ทำการประเมินการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของกฏอนามัยฯ ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในระดับจังหวัด (ใช้ตัวชี้วัด 13 ตัวจาก 22 ตัวชี้วัดของกฏอนามัยฯ ในระดับเขต) พบว่าประเทศไทยผ่านเกณฑ์ของกฏอนามัยฯ ในระดับสูง คือ มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยอาหาร ร่วมกับมีห้องปฏิบัติการที่มีมาตรฐานและสามารถตรวจวิเคราะห์ในระดับโมเลกุล เพื่อตรวจสอบเหตุการณ์ความปลอดภัยอาหาร และมีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลเมื่อเกิดเหตุการณ์ความปลอดภัยอาหารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ผ่านคณะกรรมการอาหารปลอดภัยระดับจังหวัด ที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดตามห่วงโซ่อาหารเป็นกรรมการ และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดเป็นเลขานุการ^(4,5)

บทบาทหน้าที่ของ เครือข่าย INFOSAN ไทย

เครือข่าย INFOSAN ไทย แบ่งหน้าที่ออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะสถานการณ์ความปลอดภัยด้านอาหารที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนี้

ก. จุดประสานงานเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ ในภาวะฉุกเฉิน (National INFOSAN Emergency Contact Point) ดำเนินการโดยสสอ. มีหน้าที่ดังนี้ คือ 1) ประสานงานกับหน่วยงานด้านอาหารปลอดภัยภายในประเทศเกี่ยวกับการรับมือความปลอดภัยด้านอาหารในภาวะฉุกเฉิน 2) แจ้งข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยที่มีความสำคัญในระดับระหว่างประเทศไปยัง INFOSAN Secretariat 3) ร้องขอการสนับสนุนจากต่างประเทศผ่านทาง INFOSAN Secretariat เพื่อรับมือกับอุบัติการณ์ฉุกเฉิน 4) โต้ตอบคำถามเกี่ยวกับอุบัติการณ์ฉุกเฉินและอุบัติการณ์ทั่วไป จาก INFOSAN Secretariat โดยทันทีทำการเผยแพร่การเตือนภัยผ่านทางเครือข่าย INFOSAN ไทย

ข. เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (INFOSAN Focal Point) ไทย ดำเนินการโดยสมาชิกเครือข่าย INFOSAN ไทย ซึ่งในส่วนกลางมี 14 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดย สำนักอาหาร และ สำนักด้านอาหารและยา,

สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย, กรมควบคุมโรค โดยสำนักโรคติดต่อทั่วไป, สำนักระบาดวิทยา, ผู้ประสานงานตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ (IHR Focal Point) สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค, สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร, สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์, กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานคุณภาพสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ กรมประมง, กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง, กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และในส่วนภูมิภาค ได้แก่ เขตบริการสุขภาพที่ 1 - 12

สมาชิกเครือข่ายฯ จะทำหน้าที่ดังนี้ 1) แจ้งและรายงานข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยแก่ National INFOSAN Emergency Contact Point เมื่อมีการร้องขอในกรณีฉุกเฉิน 2) โต้ตอบคำถามเกี่ยวกับอุบัติการณ์ฉุกเฉินและอุบัติการณ์ทั่วไปจาก National INFOSAN Emergency Contact Point โดยทันที 3) รับสารและข้อมูล INFOSAN Information 4) เผยแพร่ INFOSAN Information ให้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 5) ให้ข้อเสนอแนะกับ INFOSAN Secretariat ในหัวข้อที่ทั่วโลกอยู่ในความสนใจ 6) สื่อสารกับสมาชิกอื่นๆ ในเครือข่าย

ระดับของข่าวสารในการสื่อสารเพื่อเตือนภัยในภาวะฉุกเฉิน

ระดับการแจ้งข่าวสารสามารถแบ่งได้ 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับสีเขียว (Green Alert) เป็นการแจ้งเตือนเพื่อเป็นข้อมูลทั่วไป 2) ระดับสีเหลือง (Yellow Alert) เป็นการแจ้งเตือนเพื่อตัดสินใจและดำเนินการในส่วนที่เห็นสมควร 3) ระดับสีแดง (Red Alert) เป็นการแจ้งเตือนเพื่อตัดสินใจและติดตามการดำเนินงานอย่างเร่งด่วน ข้อมูลระดับ Yellow Alert และ Red Alert ไม่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการ เป็นต้น ในขณะที่ข่าวสารเพื่อเป็นข้อมูลทั่วไป (Green Alert) จะทำการประชาสัมพันธ์ด้าน หน้าเว็บไซต์ www.foodsafetythailand.net ทั้งนี้การแจ้งเตือนทั้งหมดถือเป็นการแจ้งเตือนฉุกเฉิน (INFOSAN Emergency Alert) สมาชิก จะทำการตอบสนองอย่างรวดเร็ว โดยการตอบสนองอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน กรณีฉุกเฉินและวิกฤต ใช้วิธีดำเนินการตามแนวทาง WHO/FAO “National Food Safety Emergency Response plans” และ “Risk Analysis during Emergency Event”^(6,7) รวมทั้งปฏิบัติตามแนวทางขององค์การมาตรฐานอาหารโลก (Codex Alimentarius: CODEX) ได้แก่ CCFICS-National Food Control

System โดยช่องทางการรับข่าวสารยังเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความปลอดภัยของข้อมูลค่อนข้างต่ำและการสืบค้นข้อมูลย้อนหลังทำได้ยาก เครือข่าย INFOSAN ไทยได้แก้ไขโดยพัฒนาช่องทางการแลกเปลี่ยนข่าวสาร (INFOSAN Thailand secure channel อยู่ในเว็บไซต์ www.foodsafetythailand.net)⁽⁶⁾ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สมาชิกเครือข่าย INFOSAN ไทย ได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว ปลอดภัย สืบค้นข้อมูลได้ง่าย และสามารถตอบโต้กับกลุ่มสมาชิกได้ทันต่อสถานการณ์ รายละเอียดการแจ้งข่าวสารระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2557 ได้เผยแพร่ข่าวสารทั้งสิ้น 73 เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในภาวะฉุกเฉินทั้งสิ้น 31 เรื่อง (ตารางที่ 1)

ความท้าทาย และทิศทางในอนาคตของ เครือข่าย INFOSAN ไทย

ความท้าทายที่สำคัญยิ่งของเครือข่าย INFOSAN ไทย คือ การสร้างความชัดเจนในการรายงานอุบัติการณ์อาหารปลอดภัยให้กับสมาชิกเครือข่าย เพื่อให้สามารถรายงานได้อย่างถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ ผ่าน INFOSAN Thailand secure channel ซึ่งเป็นเสมือนคลังข้อมูลที่ปลอดภัยสำหรับเครือข่าย INFOSAN ไทย ทั้งยังสามารถเป็นที่ยอมรับจากสถานการณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมุ่งหวังว่าเครือข่าย INFOSAN ไทย จะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ทันต่อสถานการณ์ ในการเฝ้าระวัง วิเคราะห์ และติดตามประเมินผลหรือตรวจสอบผลกระทบตามข่าวสารอาหารปลอดภัยที่เครือข่าย INFOSAN ไทยได้แจ้ง รวมไปถึงการนำข้อเสนอแนะมาพัฒนา

ช่องทางหรือรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

สำหรับทิศทางในอนาคต เครือข่าย INFOSAN ไทยในการบรรลุเจตนารมณ์ของกฎอนามัยฯ ควรใช้ตัวชี้วัดด้านอาหารปลอดภัยตามกฎอนามัยฯ เป็นเกณฑ์ประเมินการพัฒนาเครือข่าย INFOSAN ไทย และจุดประสานงานเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (National INFOSAN Emergency Contact Point) คือ สำนักส่งเสริมสนับสนุนอาหารปลอดภัย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ควรส่งเสริมกิจกรรมการตอบสนองต่อเหตุการณ์ด้านอาหารปลอดภัยให้มีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนขยายการเชื่อมต่อจาก INFOSAN contact point ไปยัง focal points อื่นๆ เช่น IHR Focal Points

ในบริบทของการเปิดเสรีอาเซียน ซึ่งรูปแบบการค้า และการขนส่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว เครือข่าย INFOSAN ไทย ควรเน้นการสร้างกลยุทธ์ระหว่างพันธมิตร โดยพัฒนาส่วนต่อประสานระหว่างเครือข่าย INFOSAN ไทย และเครือข่ายอื่น ๆ ในประเทศอาเซียน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการค้นหาการปนเปื้อนในอาหาร และการตรวจตราความเจ็บป่วยเนื่องมาจากอาหาร รวมไปถึงการปรับปรุงรูปแบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้มีความปลอดภัย โดยพัฒนา INFOSAN Thailand secure channel ให้เว็บไซต์ให้มีการใช้งานง่ายและแจ้งเตือนอย่างฉับไวและนำเสนอข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งน่าจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎอนามัยฯ ในการป้องกัน ตรวจจับ ตอบโต้ ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข จากอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 รายงานการแจ้งข่าวสารอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ ปี พ.ศ. 2550 – 2557

1. INFOSAN Emergency Alert* จำนวนทั้งสิ้น 40 เรื่อง

ปี พ.ศ.	เรื่อง
2550	1. ตรวจพบการปนเปื้อนยาฆ่าแมลง Mevinphos ในข้าวหอมมะลิ
	2. ตรวจพบการปนเปื้อนของเชื้อ <i>Shigella sonnei</i> ในข้าวโพดฝักอ่อน
2551	3. ตรวจพบปลาทุ่นำกระป๋องเกิดรอยร้าวบริเวณฝากระป๋องซึ่งอาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์
	4. ตรวจพบปริมาณ Histamine ในปลาทุ่นำกระป๋องของไทยเกินปริมาณกำหนดของ Codex
	5. อุบัติการณ์ปนเปื้อนสารเมลามีนในนมผงจากประเทศจีน
2552	6. การดื้อต่อยาปฏิชีวนะจากสัตว์ที่ใช้เป็นอาหารคน
	7. ความปลอดภัยด้านอาหารและโภชนาการในสตรีระหว่างการตั้งครรภ์และการให้อาหารทารก
	8. กระทรวงต่างประเทศของไทยแจ้งเรื่องมะพร้าวอ่อนจากไทยส่งออกได้หวั่นพบสารกันรา (Carbendazim)
	9. ปัญหาวิกฤติราคาอาหารแพงและผลกระทบต่อสาธารณสุข
	10. พบไวรัสอีโบลารีสตันในหมู (Ebola Reston-like virus) ที่ประเทศฟิลิปปินส์
2553	11. การระบาดของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี A ในออสเตรเลียจากการบริโภคมะเขือเทศกึ่งแห้ง
	12. การระบาดของเชื้อ <i>Salmonella</i> serotype Montevideo ในสหรัฐอเมริกาจากการรับประทาน Salami
	13. การระบาดของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี A ในยุโรปที่อาจเกี่ยวข้องกับการบริโภคมะเขือเทศกึ่งแห้ง
2553	14. การติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี A ที่อาจมีสาเหตุมาจากการบริโภคมะเขือเทศกึ่งแห้ง
	15. การระบาดของไข้ไทฟอยด์ในสหรัฐอเมริกาที่มีการเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์นำเข้า frozen mamey pulp
2554	16. การระบาดของอาการไตวายจากเชื้อจุลินทรีย์ <i>E. coli</i> O104: H4 ในประเทศเยอรมัน

ปี พ.ศ.	เรื่อง
	17. การปนเปื้อนสาร Bis (2-ethyl hexyl) phalate (DEHP) ในเครื่องดื่ม
	18. การติดเชื้อ <i>Enterohaemorrhagic E. coli</i> (EHEC) ระบาดในประเทศเยอรมัน
	19. พบการติดเชื้อ <i>E. coli</i> O104:H4 ระบาดในประเทศฝรั่งเศส
2555	20. ตรวจพบสิ่งปนเปื้อนในสินค้าไทยที่วางจำหน่ายในกรีซ
	21. พบ <i>Salmonella</i> spp. ปนเปื้อนปลาทูน่าแช่แข็งระบาดในสหรัฐอเมริกา
	22. พบ <i>Salmonella</i> serotype Oranienburg ใน Galactooligosaccharide (GOS) ในประเทศเกาหลีใต้
	23. ออสเตรเลียพบ Marine biotoxin ในหอยแมลงภู่
	24. พบการปนเปื้อนของเชื้อ <i>E. coli</i> O157:H7 ในเนื้อวัว ประเทศแคนาดา
	25. เยอรมันพบผู้ป่วยจากโนโรไวรัสกว่า 11,000 ราย สาเหตุมีความเกี่ยวข้องกับสตอร์เบอร์รี่ แช่เยือกแข็งนำเข้าจากจีน
2556	26. พบการระบาดของ Hepatitis A ในประเทศเดนมาร์กจากการบริโภคลูกเบอร์รี่แช่แข็ง
	27. พบการระบาดของไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในประเทศจีน
	28. สถานการณ์การระบาดของโรค Salmonellosis ในประเทศสหรัฐอเมริกาและนิวซีแลนด์
	29. การปนเปื้อนของ <i>Clostridium botulinum</i> ในผลิตภัณฑ์นมและส่วนผสมจากนมที่มาจากประเทศนิวซีแลนด์
	30. ผลการตรวจเชื้อแบคทีเรียในผลิตภัณฑ์นมและส่วนผสมจากนมที่มาจากประเทศนิวซีแลนด์
	31. สหรัฐอเมริกาแจ้งเตือนพบฟอร์มาลินในปลาที่นำเข้าจากเอเชีย
	32. พบเชื้อโรคในน้ำฝรั่ง พบทั้งยีสต์ เชื้อรา เชื้อโคลิฟอร์ม ในน้ำฝรั่ง 99% ตรายัมพิทย์
	33. อาหารกลางวันเป็นพิษในโรงเรียน ประเทศอินเดีย
	34. การระบาดของโรคไวรัสตับอักเสบบีปนเปื้อนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ที่ติดฉลาก OxyElite Pro
2557	35. การระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9
	36. ปัญหาโลหะหนัก (แคดเมียม สารหนู และนิเกิล) ในสินค้าผักของประเทศจีน
	37. การระบาดของโรค Salmonellosis จากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของผงเมล็ดเจียออร์แกนิก ในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา
	38. พบเชื้อ <i>Salmonella</i> ปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์โบอริกานอ
2558	39. การปนเปื้อนของเชื้อรา <i>Rhizopus oryzae</i> ในผลิตภัณฑ์อาหารเสริมโปรไบโอติกสำหรับทารกและเด็ก
	40. การปนเปื้อนของเชื้อ <i>Listeria monocytogenes</i> ในแอปเปิ้ลและแอปเปิ้ลเคลือบคาราเมลจากสหรัฐอเมริกา

2. INFOSAN Information Note จำนวนทั้งสิ้น 30 เรื่อง

ปี พ.ศ.	เรื่อง
2550	1. ข้าวหอมมะลิไทยส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลีย
	2. อุบัติการณ์อาหารเป็นพิษในผักโขมที่เกิดจากเชื้อ <i>Escherichia coli</i> สายพันธุ์ O157:H7
	3. อาหารทารกที่ปนเปื้อนเชื้อ <i>Clostridium botulinum</i> ซึ่งมีจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต
	4. อุบัติการณ์การระบาดของเชื้อ <i>Salmonella</i> spp. ในเนยถั่ว ยี่ห้อ Peter Pan และ Great Value
	5. องค์การอาหารและยาประเทศสหรัฐอเมริกาเตือนภัยผู้บริโภคไม่ควรดื่มน้ำแร่ยี่ห้อ "Jermark"
	6. การเฝ้าระวังทางชีวภาพของสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน
	7. การควบคุมเชื้อ <i>Salmonella</i> spp. ในสัตว์ปีก
	8. การวิเคราะห์ ประเมินและการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารภายใต้ข้อบังคับด้านสุขอนามัยระหว่างประเทศ (2548)
	9. การควบคุมเชื้อ <i>Salmonella</i> spp. เพื่อป้องกันการติดต่อสู้อาหาร
	10. ข้อบังคับด้านสุขอนามัยระหว่างประเทศ International Health Regulations, 2005
2552	11. แลกเปลี่ยนข้อมูลวิธี และผลวิเคราะห์ ตลอดจนการดำเนินการสารปนเปื้อนสารเมลามีนในอาหารมนุษย์
2553	12. BISPHENOL A (BPA) - Current state of knowledge and future actions by WHO and FAO
	13. ความมั่นคงทางชีวภาพ : วัฏจักรการเพื่อจัดการความเสี่ยงต่อมนุษย์ ส่งมิชีวิตพืช และสัตว์ และสุขภาพ
	14. ระบบสารสนเทศด้านโภชนาการเชิงภูมิศาสตร์
	15. ขั้นตอนพื้นฐานในการพัฒนาความปลอดภัยของอาหารที่จำหน่ายตามถนน
2554	16. พบการปนเปื้อนไดออกซินในอาหารสัตว์ประเภทไขมันจากพืชสำหรับหมูและสัตว์ปีกในประเทศเยอรมัน
	17. เรียกคืนผลิตภัณฑ์นำเข้าชนิดปลาซุบเกล็ดขนมปังไม่ระบุสารก่อภูมิแพ้ (ถั่วลิสง) ในประเทศออสเตรเลีย
	18. อุบัติการณ์น้ำมันตรังสีรั่วไหลในประเทศญี่ปุ่น
	19. อุบัติการณ์นิเวศลิยร์และการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสีในอาหาร
	20. พบการปนเปื้อนไดออกซินในอาหารสัตว์ประเภทไขมันจากพืชสำหรับหมูและสัตว์ปีกในประเทศเยอรมัน
2554	21. เรียกคืนผลิตภัณฑ์นำเข้าชนิดปลาซุบเกล็ดขนมปังไม่ระบุสารก่อภูมิแพ้ (ถั่วลิสง) ในประเทศออสเตรเลีย
	22. อุบัติการณ์น้ำมันตรังสีรั่วไหลในประเทศญี่ปุ่น

ปี พ.ศ.	เรื่อง
	23. อุบัติการณ์นิวเคลียร์และการปนเปื้อนของสารกัมมันตรังสีในอาหาร
	24. ผลกระทบจากอุบัติเหตุนิวเคลียร์ในอาหารทะเล
	25. EFSA Joint Rapid Risk Assessment : Cluster of haemolytic uremic syndrome (HUS) in Bordeaux, France
	26. Technical Report of EFSA
2555	27. พบการติดเชื้อ <i>Salmonella</i> serotype Stanley เพิ่มขึ้นในกลุ่มประเทศยุโรป
2556	28. พบบาดของ Hepatitis A ในนักท่องเที่ยวที่กลับมาจากประเทศอียิปต์
	29. พบเชื้อโรคในน้ำฝรั่ง พบทั้งยีสต์ เชื้อรา เชื้อโคลิฟอร์ม ในน้ำฝรั่ง 99% ตรายัมพิพย์
	30. อาหารกลางวันเป็นพิษในโรงเรียน ประเทศอินเดีย

3. INFOSAN Food Safety News จำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง

ปี พ.ศ.	เรื่อง
2553	1. ความปลอดภัยด้านอาหารในเวทีสมัชชาอนามัยโลก
	2. ความก้าวหน้าการดำเนินงานขององค์การอนามัยโลกในช่วงเริ่มต้นเกี่ยวกับ Global Burden of Foodborne Diseases
	3. การดื้อยาปฏิชีวนะ ตอนที่ 1
	4. รายงานการประชุม The Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA) ครั้งที่ 72
	5. มติสมัชชาอนามัยโลกเดือนพฤษภาคม 2553 เกี่ยวกับ “Advancing Food Safety Initiative”
	6. การดื้อยาปฏิชีวนะ ตอนที่ 2
	7. เลปโตสไปโรซิสหรือโรคฉี่หนู
	8. Codex Trust Fund Mid-term review
	9. ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดของ Ractopamine
	10. ระบบการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อมของโลก - การตรวจติดตามการปนเปื้อนอาหารและโปรแกรมการประเมิน (GEMS/Food)

- * INFOSAN Emergency Alert คือ ข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับไทยและเป็นอันตราย
 INFOSAN Information Note คือ ข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับไทยแต่ไม่เป็นอันตราย
 INFOSAN Food Safety News คือ ข้อมูลด้านอาหารปลอดภัยทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- WHO. Overview of the International Food Safety Authority Network (INFOSAN) in the Member States of the WHO South-East Asia Region. India. New Delhi: WHO; 2012.
- ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยอาหาร. หนังสือแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับการประสานงานเครือข่ายความปลอดภัยด้านอาหารระหว่างประเทศ. ใน จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรีและคณะ, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : อักษรกราฟฟิกแอนดี้ไซต์; 2551.
- สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. ภูอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548. ใน: พจมาน ศิริอารยาภรณ์, วราลักษณ์ ตั้งคณะกุล, อีรศักดิ์ ชักนำ, ขวลิต ดันดินิมิตกุล, สิริลักษณ์ รัชชีวงค์, พวงทิพย์ รัตนรัตน์ และคณะ, บรรณาธิการ. ภูอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย; 2556.
- WHO. IHR core capacity monitoring framework: Questionnaire for monitoring progress in the implementation of IHR core capacities in states parties. Geneva,WHO; 2013. p. 21- 2.
- WHO. IHR core capacity monitoring framework: Checklist and Indicators for Monitoring Progress in the Development of IHR Core Capacities in States Parties. Geneva, WHO; 2011. p. 48.
- Food and Agriculture Organization of the United Nation and World Health Organization. FAO/WHO Framework for developing national food safety emergency response plans. Rome 2010. [serial on line]. [Cited 2013 Dec 27]: Available from: <http://www.fao.org/docrep/013/i1686e/i1686e00.pdf>.
- องค์การอาหาร และเกษตรแห่งสหประชาชาติ, ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยด้านอาหาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการจัดทำแผนรับมือในภาวะฉุกเฉินความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศไทย. ใน จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี, วราลักษณ์ ตั้งคณะกุล, พจมาน ศิริอารยาภรณ์ และคณะ, บรรณาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อักษรกราฟฟิกแอนดี้ไซต์; 2555. หน้า 1 – 42.
- INFOSAN Community Website. [serial on line]. [Cited 2013 Dec 27]: Available from: <https://extranet.who.int/infosan/>

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

วรลักษณ์ ตั้งคณะกุล, กัญญารัตน์ กรรณสุด, จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี. การพัฒนาเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (INFOSAN) ในประเทศไทย. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2558; 46: 785-91.

Suggested Citation for this Article

Tangkanakul W, Karnasuta K, Vithayarungruangsri J. Development of International Food Safety Authority Network (INFOSAN) in Thailand. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2015; 46: 785-91.

Development of International Food Safety Authority Network (INFOSAN) in Thailand

Authors: Waraluk Tangkanakul^{1,2}, Kanyarat Karnasuta², Jonkolnee Vithayarungruangsri²

¹ Bureau of General Communicable Diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand

² Bureau of food safety extension and support, Office of Permanent Secretary, Ministry of Public Health, Thailand

Abstract

The International Food Safety Authorities Network (INFOSAN), a joint Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and World Health Organization (WHO) initiative, aims to: promote the rapid exchange of information during food safety-related events; share information on important food safety-related issues of global interest; promote partnership and collaboration among countries; and help countries strengthen their capacity to manage food safety risks comply with International Health Regulations, 2005. INFOSAN Thailand was established in 2003. Bureau of food safety extension and support, the office of Permanent Secretary, Ministry of Public Health has been assigned to be National INFOSAN Emergency Contact Point and INFOSAN Focal Point. Hence, we report the developmental and results of the INFOSAN Thailand during 2003 – 2014 with the purpose to enhance its activities to effectively tackle food safety emergency events in the ASEAN community context.

Keywords: International Food Safety Authorities Network (INFOSAN), food safety emergency events, International Health Regulations 2005